

Kiintiö- pakolaisten valinta ja vastaanotto

Eduskunta päättää vuosittain talousarvion hyväksymisen yhteydessä Suomen pakolaiskiintiöstä. Sisäministeriö valmistelee UNHCR:n esityksen pohjalta yhteistyössä työ- ja elinkeinoministeriön ja ulkoministeriön kanssa esityksen pakolaiskiintiössä valittavien henkilöiden kansallisuuksista ja lähtömaista.

Kun esitystä laaditaan, otetaan huomioon Maahanmuuttoviraston ja suojelupoliisin näkemykset.

1.

UNHCR ehdottaa Suomelle kiintiöpakolaisiksi valittavia henkilöitä ja lähettää heidän asiakirjansa Maahanmuuttovirastoon.

5.

Kunta arvioi edellytyksiä vastaanottoon ja hyväksyy tai hylkää sijoitusesityksen. Yhteistyö hyvinvointialueen kanssa on tärkeää, kun kunta arvioi vastaanottoedellytyksiä.

Kunta kuulee hyvinvointialuetta, jos kuntaan esitetyllä henkilöllä on ilmeisiä sote-tarpeita tai kyseessä on ilman huoltajaa tullut alaikäinen tai hätätapauksena valittava kiintiöpakolainen.

4.

Maahanmuuttovirasto sijoittaa Suomeen valitut kiintiöpakolaiset alustavasti kuntiin yhdessä ELY-keskusten kanssa. Maahanmuuttovirasto toimittaa ELY-keskuksille sijoitusesitykset Suomeen valituista kiintiöpakolaisista anonyymein tiedoin.

3.

Maahanmuuttovirasto pyytää suojelupoliisilta lausunnon esitetyistä kiintiöpakolaisista, tekee päätökset Suomeen valittavista henkilöistä ja myöntää valituille oleskeluluvan ja pakolaisaseman.

2.

Maahanmuuttovirasto järjestää valintamatkat, joilla Maahanmuuttoviraston ja suojelupoliisin edustajat sekä kotoutumisen asiantuntijat ELY-keskuksesta, kunnasta tai hyvinvointialueelta haastattelevat Suomelle esitetyt henkilöt. Maahanmuuttovirasto sopii valintamatkoista UNHCR:n kanssa.

Haastatteluissa selvitetään tarkemmin ulkomaalaislain mukaiset edellytykset kansainvälisen suojelun ja uudelleensijoituksen tarpeesta sekä kotoutumisen edellytyksistä. Henkilön valinnalle ei saa olla yleiseen järjestykseen ja turvallisuuteen, kansanterveyteen tai Suomen kansainvälisiin suhteisiin liittyviä esteitä.

Haastatteluja toteutetaan tarvittaessa myös etäyhteyksin. Osa kiintiöpakolaisista voidaan valita pelkkien asiakirjojen perusteella.

6.

Kunta ilmoittaa vastaanottopäätöksestä ja kuntapaikan myöntämisestä ELY-keskukselle, joka osoittaa henkilön kuntapaikalle.

7.

ELY-keskus ilmoittaa vastaanottopäätöksestä Maahanmuuttovirastolle. Kunta saa Maahanmuuttovirastolta tarkemmat tiedot valituista. Kunta välittää omien käytäntöjensä mukaisesti tiedot hyvinvointialueelle.

8.

IOM järjestää Maahanmuuttoviraston pyynnöstä kiintiöpakolaisen matkan Suomeen ja tarjoaa kulttuuriorientaatiota ennen matkaa.

9.

SPR toimittaa kunnalle IOM:lta saamansa tiedon matka-aikataulusta ja sopii kunnan kanssa vastaanoton käytännön järjestelyistä. SPR toimittaa Helsinki-Vantaan rajavartiostoon tiedot saapuvista kiintiöpakolaisista.

10.

SPR vastaanottaa kiintiöpakolaisen lentokentällä, avustaa rajarekisteröinnissä ja ohjaa jatkokuljetuksiin.

Kunnan työntekijät vastaanottavat kiintiöpakolaiset pääsääntöisesti kunnassa. Tarvittaessa kunnan ja/tai hyvinvointialueen ammattilaiset voivat olla vastassa lentokentällä.

11.

Kiintiöpakolainen muuttaa suoraan kuntaan. Kunta huolehtii asunon järjestämisestä sekä muista vastaanoton toimenpiteistä ja tarvittavista palveluista yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa.

Kiireellistä uudelleen-sijoitusta tarvitsevien kiintiöpakolaisten valinta ja vastaanotto

Suomi vastaanottaa myös kiireellistä uudelleensijoitusta tarvitsevia kiintiöpakolaisia (häätapauksia). He ovat kiintiöpakolaisia, joiden suojelun tarpeen UNHRC on määritellyt kiireelliseksi tai erittäin kiireelliseksi.

Kiireellisen uudelleensijoittamisen tarve voi perustua esimerkiksi terveydentilaan tai uhkaan henkilön turvallisuudelle.

1.

UNHCR ehdottaa Suomelle häätapauksina valittavia kiintiöpakolaisia ja lähettää heidän asiakirjansa Maahanmuuttovirastoon.

2.

Maahanmuuttovirasto pyytää suojelupoliisilta lausunnon esitetyistä pakolaisista ja konsultoi tarvittaessa asiantuntijalääkäreitä vastaanottoedellytysten arvioimiseksi.

3.

Maahanmuuttovirasto tekee päätökset Suomeen häätapauksina valittavista kiintiöpakolaisista pelkästään asiakirjojen perusteella ja myöntää valituille oleskeluluvan ja pakolaisaseman.

4.

Maahanmuuttovirasto sijoittaa Suomeen valitut kiintiöpakolaiset alustavasti kuntiin yhdessä ELY-keskusten kanssa. Maahanmuuttovirasto toimittaa ELY-keskuksille sijoitusesitykset Suomeen häätapauksina valituista pakolaisista anonyymein tiedoin.

5.

Kunta arvioi edellytyksiä vastaanottoon ja hyväksyy tai hylkää esityksen. Yhteistyö hyvinvointialueen kanssa on tärkeää, kun kunta arvioi vastaanottoedellytyksiä.

6.

Kunta kuulee tarvittaessa hyvinvointialuetta. Kuntapaikka pyritään löytämään erityisen nopeasti ja kunta varautuu myös nopeaan vastaanottoon.

7.

Kunta ilmoittaa vastaanotto-päätöksestä ja kuntapaikan myöntämisestä ELY-keskukselle, joka osoittaa henkilön kuntapaikalle.

12.

Kiintiöpakolainen muuttaa suoraan kuntaan. Kunta huolehtii asunon järjestämisestä sekä muista vastaanoton toimenpiteistä ja tarvittavista palveluista yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa.

11.

SPR vastaanottaa kiintiöpakolaisen lentokentällä, avustaa rajarekisteröinnissä ja ohjaa jatkokuljetuksiin.

10.

SPR toimittaa kuntaan IOM:lta saamansa tiedon matka-aikataulusta ja sopii kunnan kanssa vastaanoton käytännön järjestelyistä. SPR toimittaa Helsinki-Vantaan rajavartiostoon tiedot saapuvista kiintiöpakolaisista.

9.

IOM järjestää Maahanmuuttoviraston pyynnöstä kiintiöpakolaisen matkan Suomeen.

8.

ELY-keskus ilmoittaa vastaanottopäätöksestä Maahanmuuttovirastoon. Kunta saa Maahanmuuttovirastolta tarkemmat tiedot valituista. Kunta välittää omien käytäntöjensä mukaisesti tiedot hyvinvointialueelle.

Oleskeluluvan saaneen turvapaikanhakijan muutto kuntaan

Vainotuksi kotimaassaan tai pysyvässä asuinmaassaan tuleva henkilö voi hakea turvapaikkaa Suomesta, kun saapuu maahan.

Maahanmuuttovirasto käsittelee turvapaikkahakemuksen ja selvittää voidaanko hakijalle myöntää oleskelulupa kansainvälisen suojelun perusteella. Turvapaikanhakija voi saada oleskeluluvan myös muulla perusteella.

1.

Turvapaikanhakija saa tiedon oleskelulupa-päätöksestä Maahanmuuttovirastolta tai poliisilta.

2.

Vastaanottokeskus järjestää oleskeluluvan saaneille oleskelulupainfon, jossa kerrotaan, mitä oikeuksia ja velvollisuuksia henkilöllä on oleskeluluvan saamisen jälkeen sekä keskustellaan vaihtoehtoisista tavoista muuttaa kuntaan.

3.

Vastaanottokeskus ohjaa oleskeluluvan saanutta kuntaan siirtymisessä ja Suomeen asettumisessa esimerkiksi kotikunnan hakemisessa, Kela-kortin hakemisessa sekä työnhakijaksi ilmoittautumisessa.

4.

Oleskeluluvan saanut voi muuttaa kuntaan myös

itsenäisesti läheisten luokse tai omaan asuntoon

omaan asuntoon vastaanottokeskuksen tuella

5.

Kunta ja hyvinvointialue voivat pyytää vastaanottokeskuksesta palveluiden järjestämisen kannalta olennaisia tietoja kuntaan muuttaneista asiakkaista suostumuksella.

4.

Jos oleskeluluvan saanut on haavoittuvassa asemassa, ilman huoltajaa tullut alaikäinen tai tarvitsee muista syistä tukea kuntaan muuttamisessa, vastaanottokeskus esittää ELY-keskukselle, että henkilö tulisi osoittaa kuntaan kuntapaikalle.

Vastaanottokeskus tekee ELY-keskukselle kuntasijoitushakemuksen UMA-järjestelmän kautta.

ELY-keskus tekee kunnalle sijoitusesityksen.

Kunta arvioi edellytyksiä vastaanottoon ja kuulee hyvinvointialuetta, jos henkilöllä on ilmeisiä sote-tarpeita. Kunta hyväksyy tai hylkää esityksen.

ELY-keskus osoittaa henkilön kuntaan.

Kunta järjestää kuntapaikalle osoitetulle henkilölle asunnon, auttaa palveluihin pääsemisessä ja järjestää tarvittavat palvelut yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa.

Alaikäisen ilman huoltajaa tulleen turvapaikanhakijan siirtyminen kuntaan

Osa turvapaikkaa hakevista lapsista ja nuorista on Suomessa ilman huoltajaansa.

Alaikäisenä ilman huoltajaa saapuneen lapsen tai nuoren kuntaan siirtyminen vaatii tiivistä yhteistyötä alaikäisen edustajan, vastaanottokeskuksen ja kunnan sekä hyvinvointialueen ja ELY-keskuksen kesken.

1.

Käräjäoikeus määrää alaikäiselle edustajan.

2.

Alaikäisenä ilman huoltajaa Suomeen saapuneet turvapaikanhakijat asuvat turvapaikkaprosessin ajan ryhmäkodissa, tukiasunnossa tai yksityismajoituksessa.

3.

Turvapaikanhakija saa tiedon oleskelulupapäätöksestä Maahanmuuttovirastolta tai poliisilta.

4.

Alaikäisyksikön (ryhmäkodin) sosiaalityöntekijä tapaa alaikäisen ja hänen edustajansa mahdollisimman pian oleskeluluvan saannin jälkeen muuttoneuvonnassa ja kertoo kuntaan siirtymisen prosessista.

5.

Alaikäinen ilman huoltajaa oleva osoitetaan aina kuntapaikalle. Alaikäisyksikkö laittaa kuntasijoitushakemuksen vireille asiakkaan muuttoneuvonnan jälkeen.

Jos lapsi asuu yksityismajoituksessa kunnassa, jossa ei ole kuntapaikkoja, hänet voidaan siirtää lapsen edustajan, vastaanottokeskuksen, hyvinvointialueen ja kunnan yhteistyössä kuntaan.

6.

ELY-keskus ottaa vastaan alaikäisyksikön lähettämän kuntasijoitushakemuksen.

7.

ELY-keskus sopii hyvinvointialueen ja kunnan kanssa alaikäisen sijoittamisesta perheryhmäkotiin tai muuhun asumismuotoon tietyssä kunnassa. ELY-keskus lähettää asiasta tiedon lapsen edustajalle, joka puolestaan kertoo asiasta lapselle tai nuorelle.

8.

Hyvinvointialue vastaa alaikäisen ilman huoltajaa olevan asumisen ja huolenpidon järjestämisestä perheryhmäkodissa, tuetun perhesijoituksen avulla tai muuten tarkoituksenmukaisella tavalla.

9.

Alaikäinen muuttaa kuntaan perheryhmäkotiin tai muuhun asumismuotoon.

10.

Hyvinvointialue ja kunta järjestävät alaikäiselle hänen tarvitsemansa palvelut yhteistyössä.

Tilapäistä suojelua saavan kotikunnan saaneen siirtyminen vastaanottopalveluista kuntaan

Tilapäistä suojelua saavat voivat saada kotikunnan, jos heillä on suomalainen henkilötunnus, vähintään vuoden pituinen oleskelulupa ja he ovat oleskelleet Suomessa vuoden tai muut kotikunnan saamisen ehdot täyttyvät.

Kotikunnan voi saada esimerkiksi myös, jos on sellaisen henkilön perheenjäsen, jolla on Suomessa kotikunta. Kun tilapäistä suojelua saava saa kotikunnan, hän siirtyy vastaanottojärjestelmästä kunnan ja hyvinvointialueen palvelujen piiriin.

1.

Tilapäistä suojelua saava hakee kotikuntaa Digi- ja väestötietovirastosta.

2.

Digi- ja väestötietovirasto ilmoittaa tilapäistä suojelua saavalle, kun kotikuntamerkintä on tehty. Asiakas ilmoittaa kotikunnasta itse vastaanottokeskukseen.

3.

Tilapäistä suojelua saava kotikunnan saanut siirtyy vastaanottojärjestelmästä kunnan ja hyvinvointialueen palveluiden asiakkaaksi ja kuntalaiseksi.

4.

Jos tilapäistä suojelua saava kotikunnan saanut on haavoittuvassa asemassa, ilman huoltajaa tullut alaikäinen tai tarvitsee muista syistä tukea kuntaan muuttamisessa, vastaanottokeskus esittää ELY-keskukselle, että henkilö tulisi osoittaa kuntaan kuntapaikalle.

Vastaanottokeskus tekee ELY-keskukselle kuntasijoitushakemuksen UMA-järjestelmän kautta.

ELY-keskus tekee kunnalle sijoitusesityksen.

Kunta arvioi edellytyksiä vastaanottoon ja kuulee hyvinvointialuetta, jos henkilöllä on ilmeisiä sote-tarpeita. Kunta hyväksyy tai hylkää esityksen.

ELY-keskus osoittaa henkilön kuntaan.

Kunta järjestää kuntapaikalle osoitetulle henkilölle asunnon, auttaa palveluihin pääsemisessä ja järjestää tarvittavat palvelut yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa.

4.

Tilapäistä suojelua saava kotikunnan saanut voi muuttaa kuntaan myös

itsenäisesti läheisten luokse tai omaan asuntoon

omaan asuntoon vastaanottokeskuksen tuella

5.

Kunta ja hyvinvointialue voivat pyytää vastaanottokeskuksesta palveluiden järjestämisen kannalta olennaisia tietoja kuntaan muuttaneista asiakkaista suostumuksella.